

MIROSLAV HOLUB

POEZIE

12

Miroslav Holub

NE PATRNĚ NE

BÁSNĚ

O knize

Ne patrně Ne (1989), aforistické texty, někdy řazené mezi Holubovy prozaické tituly, vyšly v Klubu přátel poezie jako „malá knížka nadávek, zákazů, odkazů apod.“, jako snaha „udělat knížku, která šetří oči a je o něčem jiném“. Je tedy souhrnem kratších próz, satirických básniček i sesbíraných nápisů z různých exotických míst světa.

O autorovi

MIROSLAV HOLUB

(13. září 1923, Plzeň–14. července 1998, Praha)

byl český básník, prozaik, esejista, překladatel. Narodil se v rodině právníka, dlouholetého zaměstnance plzeňského ředitelství státních drah; rozhodující intelektuální vliv na Holuba měla ovšem matka, středoškolská učitelka jazyků. Jeho první manželkou byla herečka Věra Koktová. Syn Radovan Holub (* 1949) je filmový žurnalista. – Obecnou školu a klasické gymnázium Holub vychodil v rodišti. Ma-

turoval v roce 1942 a do konce války pracoval jako pomocný dělník ve skladu řeziva a na překladovém nádraží. (Od roku 1944 se datují jeho první pokusy o básnickou tvorbu, inspirované francouzskou poezií v překladech Karla Čapka a surrealismem Vítězslava Nezvala.) Roku 1945 se v Praze zapsal na Přírodovědeckou fakultu, 1946 však přestoupil na Lékařskou fakultu UK (MUDr. 1953). Při studiích byl zároveň (1945–1952) pomocnou vědeckou silou v Ústavu pro filozofii a historii přírodních věd řízeného prof. Otakarem Matouškem, jehož semináře také navštěvoval. Docházel i na přednášky z logiky, filozofie a literární historie. Působil ve vysokoškolské organizaci Mladá generace československých přírodovědců. V letech 1953–1954 pracoval jako patolog v pražské nemocnici na Bulovce, odtud přešel do Biologického (později Mikrobiologického) ústavu ČSAV, kde se věnoval především imunologii. V roce 1970 byl z politických důvodů propuštěn, po krátké době však přijat do nově založeného Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze-Krči. Výsledky svých výzkumů z oblasti imunologie publikoval od roku 1958 doma i v zahraničí v řadě vědeckých studií i rozsáhlejších knižních publikací. Dosáhl hodnosti CSc. (1958), DrSc. (1991) a doktorátu honoris causa na univerzitě v Oberlinu (USA, 1985). V 60. letech a znovu od konce 70. let hojně cestoval či hostoval v zahraničí, povětšinou s cíli vědeckými, též však literárními (mj. navštívil Anglii, SRN, Francii, Irsko, Řecko, Čínu, Indii, Izrael, Austrálii, Mexiko). Jako vědec i literát často a dlouhodoběji pobýval v USA (1962, 1963, 1965–1967, od konce 70. let pravidelně každý třetí rok).

Bibliografie:

Beletrie: Denní služba (BB 1958); Achilles a želva (BB 1960); Slabikář (BB 1961); Jdi a otevři dveře (BB 1961); Studie k problémům poezie (B 1962, tisk k 10. výročí Literárních novin); Kam teče krev (BB 1963, s fotografiemi J. Pařika); Zcela nesoustavná zoologie (BB 1963, k fotografiím K. Přibyla); Tak zvané srdce (BB 1963); Anděl na kolečkách (básnický cestopis, 1963; rozšíř. 1964); Tři kroky

po zemi (sloupky, EE 1965); Ačkoli (BB 1969); Žít v New Yorku (E cestopis., 1969); Beton (BB 1970); Události (BB 1971); Stručné úvahy (BB 1971, sazba rozmetána); Naopak (BB 1982); Interferon čili O divadle (BB 1986); K principu rolničky (sloupky, 1987); Maxwellův démon čili O tvořivosti (EE 1988); NE patrně NE: Zcela malá knížka nadávek, zákonů, odkazů apod. (BB, aforismy, 1989); Skrytá zášť věku (sloupky, 1990); Syndrom mizející plíce (BB 1990); O příčinách porušení a zkázy těl lidských (EE, sloupky, 1992); Ono se letělo (vzpomínkové EE, BB 1994); Aladinova lampa (cestopisné PP, 1996); Narození Sisyfovo (1998).

Souborné vydání: Spisy (vychází od roku 2003 v nakladatelství Carpe diem, z plánovaných čtyřech svazků vyšly dosud tři: Básně, 2003; Cestopisné prózy, 2003; Eseje a sloupky, 2005; ed. M. Huvar).

Výbory: Anamnéza (1964); Sagitální řez (1988); Model člověka (slovensky, Bratislava 1990, ed. J. Kolenič); Lepší role už nedostaneme (2000, ed. M. Huvar, obsahuje CD se záznamem recitátorských, hudebních a divadelních interpretací Holubovy poezie, k omezenému počtu výtisků přiloženo též DVD se záznamem inscenace Holubových básní v divadle poezie Regina Břeclav); Časoprostor (2002, ed. V. Justl).

Ostatní: New York (1966, text ve fotografické publikaci E. Fukové, M. Novotného a M. Šechtové).

(Zdroj: Slovník české literatury po roce 1945)

Miroslav Holub

Ne patrně Ne

2014

Knihu nabízíme rovněž v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce částí nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdělení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchováována v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 2014

Foto © Michal Huvar, 2014

© Carpe diem, 2014

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

978-80-7487-077-4 (ePub)

978-80-7487-078-1 (pdf)

Zcela malá knížka nadávek,
zákazů, odkazů apod.

Nepatrné předeslání

Jde o knížku naprosto nečistokrevnou, vzniklou nahodilou shodou okolností, leč přesto knížku, neboť autorský zákon nehodnotí příkony, nýbrž výstupy.

Bylo sepisováno jaksí cestou, v Evropě, Americe i v Asii, a protože v dopravních prostředcích to hrká, ukázal se nejvhodnějším žánrem útvar jednovětý, nebo rytmičtý popěvek, v nejhorším pak přetržitý dialog a hexamet, neboť tomuto schématu vyhovuje jak kolísavý bzukot leteckého motoru, tak Dopplerův princip a bubnování kolejnicových spojů.

Protože pak se otřásáním a otřesy cestovními uvolňují staré myšlenky či rozpomínky, nelze ručit za to, že všechno, co mne napadlo, napadlo mne poprvé, nebo napadlo poprvé mne. Ale napadlo mne to autenticky, neboť s sebou nenesím knihovnu.

Nečistokrevnost způsobu vzniku i způsobu realizace má v sobě jedno splnění (autorského denního snu): udělat knížku neknížku, udělat knížku neklasifikovatelnou, udělat knížku, která šetří oči a je o něčem jiném.

Decentní nadávky

O potřebě a osvětovém významu decentních nadávek

I když se na první pohled zdá, že je dobře, když mravy jsou vůbec, žádá se zpravidla, aby mravy byly navíc jemné a vybrané. K tomu zajisté patří na čelném místě i druh a způsob mluvy. S úzkostí pozorujeme, jak i dítka používají výrazů obhroublých, ba přímo nespisovných, zejména k označování svých druhů, ale i odpovědných pedagogů. Slyšel jsem dokonce hochy, jenž používal výrazu ondatra a krucinálfagot.

A přitom naše mluva má tolik krásných jmen, jimiž lze dáti průchod hnutí myslí, a přiznejme si, i dítko může mít hnutí myslí, i když zcela malá. Jsou to označení, jichž užívali i klasikové a jež upadají v zapomenutí hned za dveřmi žákovských knihoven. Je třeba, aby taková klasická označení vstoupila poznovu v život a lahodila uchu z různých úst našich nejmenších i menších. K tomu cílí jsou všechny cesty propagace mravních a spisovných těchto jmen, chceme-li nadávek, žádoucích a smysluplných. Proto podnikáme tento prostý pokus o představení a dějové rozpracování takových krásných označení, jež můžeme s hrдостí a láskou přijímat od svých dítek, jakož i jim po zásluze udílet.

Ovšem nutno připustit, že nejde o výhradně dětskou literaturu. K sepsání tomuto pobídla mne také tato ne zcela dávná situace.

V akademických ústavech, za příčinou ozdravení opatřených novými řediteli, konala se přednáška akademika A. Akademik A. byl z toho zvláštního druhu lidí, jimž je šedesát hned po patnáctých narozeninách a brzy poté se stávají i nomenklaturními mudrci. Akademik A. měl vždy zásadně správné názory, které šířil při každé příležitosti a tak obsírně, že na nesprávné vůbec nezbyl čas. Své správné názory přednášel vždy mírně nosovým hlasem a v mírném předklonu hlavy, takže správné názory v pravidelném a nekonečném proudu kanuly mu přes vestu mírně vzduťou seriózními břišními partiiemi a před špičky bot, kde sáky do rodné hroudy a často hned klíči-

ly a vzházely a vracejíce se do pracující hlavy postupovaly takový setrvalý přírodní koloběh, připomínající metabolismus dusíku.

Přednáška byla navštívena nadmíru hojně, neboť nabývání správných názorů je snem každého, i začínajícího vědeckého zaměstnance, a ostatně také se kontrolovala prezence. Přednáška proto musela být vnesena do závodní jídelny, jež jediná byla s to pojmout tak mohutné zástupy dychtivých poznání.

Akademik byl umístěn hned vedle vchodu, takže odejít před koncem bylo nemožné bez rušivého průniku rozvíjenou slovní clonou. Jedině vzadu v sále byla poměrně úzká dvířka do kuchyně, ale v těch jsem utkvěl já, neboť jsem přišel velmi včas a proudící davy pozdější mne tam zatlačily jako špunt více méně krytý navršenými stoly.

Když mírně nosově zbarvené správné názory trvaly již druhou hodinu, spatřil jsem podivný plazivý pohyb po podlaze v zádech naslouchajících davů. Odsunuté stoly se potřásaly a poposkakovaly. Posléze se mezi nohama barikády objevily dvě důstojné hlavy, náležející ozdravujícímu řediteli Z. a bezpečnostnímu referentu. Pánové se poměrně značně obratně plazili ke spásným dvířkám; snad že už měli sdostatek správných názorů vlastních, snad jiná nějaká neodkladná záležitost tiše a utajeně volala. Oba pánové dospěli hadovitě k mým nohám a počali se vztyčovat, očima pátrající výš a výše po totožnosti, naskytnuvší se poslední překážky.

Když ji zjistili, pronesl ředitel Z. mezi zuby pouhá dvě slova, a to nikoli úplně případná, neboť znamenala sice směr, avšak jinam než do kuchyně.

Od té chvíle jsem pokládal zveřejnění většího výběru nadávek co nejdecentnějších a hodných velké chvíle za věc neodkladně buditelskou i z hlediska ředitelského.

Obejda

Obejdové
v dobré víře
dívají se
na malíře,

jak maluje
bezplatně
letmé lelky
na plátně.

Obejdům se
lelci líbí,
z lelků oběd
dělali by.

Proto, než jich
někdo ují,
malířovi
pochlebují.

Ten však prohlíd
jejich rejdy,
obejde se
bez obejdy.

Trdlo

Trdlo se přejedlo,
přejedením ztvrdlo.
Přejedené trdlo
neprolévá hrdlo.

Sedí smutně na záspí,
chvíli skučí, chvíli spí.

Trdlo ovšem vůbec neví,
že tím se mu neuleví.
Chce-li přijít o své vrásky,
užívat má samohlásky.

Pak by mohlo trdlo
zas prolévat hrdlo.

Trulant

Stalo se, že trulant našel
v lese ležet černý kašel.
Nezeptal se, čím je asi,
hned si to s ním domů hasí.

Trulant totiž líný není,
jak je něco k odnesení.

Odnes kašel na zahradu,
má už jich tam pěknou řadu,
plot si staví do ulice
z donesené pakostnice.

Ve stodole na půněbí
cizí nádcha se mu šklebí
a v garáži za zástěnou
cukrovku má nakradenou.

Na domek si střelhubitě
snáší čísi úbytě.
Na krov skládá za noci
kryt z padoucí nemoci.

Trulantovi nevadí,
že mu kašle kapradí,
že mu z půdy do světnice
lezou plané neštovice,

trulantu je útěchou
všechno, co má pod střechou.

Pořachta

Petici jak plachta
smolil by pořachta,
aby písmo nové
měli pořachtové,

při němž by se na hlásky
připínaly podvazky
a veliká písmena
kšandou byla značena.

Věty by se ve zdraví
navlékaly přes hlavy,
o ráji či o pekle
zpívaly by fusekle.

Takže způsob ošacení
nahradil by trudné čtení
a na místo gramoty
natáhl bys kalhoty.

Pořachtové novou mízu
čerpali by ze striptýzu
a literní kulturu
sypali by z mundúru.

Petici jak plachta
smolil by pořachta,
kdyby zatím nenašli
krutý nedostatek šlí,

takže ani na petici
není tovar stávající.

Tajtrdlíci

Rázné kroky zvučí po ulici,
jít na tajný výlet troufnuli si
tajtrdlíci.

Bubeníček troubí, trubač zabubnuje,
to se nám to, tajtrdlíci, pochoduje.
Krajina už čeká, přelíbezná,
cíl je jasný, jen ho nikdo nezná.

Když se znaví, nikdo neví po čem,
pokračují v cestě kolotočem.
Hrdí, i když zutí,
jeden jede na lvu, druhý na labuti.

Dostaví se večer v černém dostavníku,
tak se sypou domů. To je tajný konec
pouti tajtrdlíků.

Kakabus

Černou sovu v černém letu,
černou peruť kakabuse
načerno si jednou k létu
černokněžník vesmíru
vyhotovil z papíru.

Černá peruť kakabusa
v einsteinovském prostoru
relativně bude kusá,
opuštěná mezi všemi,
černá díra v černozezi

hvězdopraců, kteří k ránu
bez vědomí úřadů
kradou papír z paravánů,

kakabusů, kteří z třesku,
když tu zbyli jako sovy
z vyvržené supernovy,
zakládají vétéescu.*

Moula

Někdo se tu toulá.
Na půdě si šátrá,
v spíži snědl játra.
Asi je to moula.

Jak se pozná moula?
Pořád něco žmoulá,
bulvu, buřta, buchtu,
moh by dělat kuchtu.

Po obědě straší,
nejed vtípnou kaši,
dohání to klobásou,
masitou či bezmasou.

Nedbá totiž moula,
co to zrovna žmoulá.
Má to prostě v povaze,
přibývá na váze,
nemá radost jinou
než po domě kynout.

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.